

INNOVATSION METODLAR YORDAMIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA IJTIMOIY-EMOTSIONAL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH

Meliyeva Dilfuza O'ralovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'qituvchisi

Abdurahmonova Sayyora

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti,
Pedagogika fakultiteti, 3BT-S-21guruh talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17334638>

Annotatsiya: Ushbu maqolada innovatsion metodlar yordamida boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari ko'rib chiqilgan. Maqolada interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali o'quvchilarning hissiy intellekti, empatiya, ijtimoiy hamkorlik va o'zini boshqarish ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, innovatsion metodlarning dars jarayonidagi samaradorligi va o'quvchilarning motivatsiyasiga ta'siri muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: innovatsion metodlar, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar, boshlang'ich ta'lim, interfaol metod, loyiha asosida o'qitish, STEAM, hissiy intellekt, empatiya, o'zini boshqarish, motivatsiya.

Abstract: This article examines the development of students' social-emotional skills in primary education through innovative methods. The study analyzes opportunities to develop emotional intelligence, empathy, social cooperation, and self-regulation using interactive methods, project-based learning, the STEAM approach, and information and communication technologies. The effectiveness of innovative methods in lessons and their impact on student motivation is also discussed.

Keywords: innovative methods, social-emotional skills, primary education, interactive method, project-based learning, STEAM, emotional intelligence, empathy, self-regulation, motivation.

Аннотация: В данной статье рассматривается развитие социально-эмоциональных навыков учащихся начальной школы с помощью инновационных методов. Анализируются возможности формирования эмоционального интеллекта, эмпатии, социального сотрудничества и саморегуляции с использованием интерактивных методов, проектного обучения, STEAM-подхода и информационно-коммуникационных технологий. Также обсуждается эффективность инновационных методов на уроках и их влияние на мотивацию учащихся.

Ключевые слова: инновационные методы, социально-эмоциональные навыки, начальное образование, интерактивный метод, проектное обучение, STEAM, эмоциональный интеллект, эмпатия, саморегуляция, мотивация.

Zamonaviy boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarini rivojlantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Bugungi kunda nafaqat bilim olish, balki o'zini boshqarish, boshqalar bilan samarali muloqot qilish, hissiy holatlarni tushunish va empatiya ko'nikmalarini shakllantirish ham muhim hisoblanadi. Shu bois, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish ta'limning

ajralmas qismi sifatida qaraladi. Innovatsion pedagogik metodlar — interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish. Bu STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari — o'quvchilarning hissiy intellektini, empatiya va ijtimoiy hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu metodlar dars jarayonini qiziqarli va interfaol qiladi, o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi hamda ularni mustaqil va ijodiy fikrlashga yo'naltiradi. Shu nuqtai nazardan, boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlar yordamida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish masalalarini o'rganish va amaliyotga tatbiq etish dolzarb va muhim vazifa hisoblanadi. Boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlar o'quvchilarning ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Ular o'quvchilarning dars jarayonida faolligini oshiradi, mustaqil va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi, shuningdek, guruhda ishlash va boshqalar bilan samarali muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish va STEAM yondashuvi o'quvchilarning hissiy intellekti va empatiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Interfaol metodlar — bu o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlovchi pedagogik yondashuvdir. Ular yordamida: Diskussiya va guruh muhokamalari o'quvchilarga fikr almashish, boshqalarni tinglash va o'z fikrini asoslash imkonini beradi. Rol o'yinlari hissiy va ijtimoiy vaziyatlarni o'rganish orqali empatiya va hissiy intellektni rivojlantiradi. Vizual diagrammalar va klasterlar o'quvchilarga o'z fikrlarini tizimlashtirish va hissiy holatlarni aniqlashda yordam beradi. Mini-loyihalar va guruh ishlari hamkorlik va mas'uliyat hissini oshiradi. Loyiha asosida o'qitish o'quvchilarni biror mavzu bo'yicha kichik loyiha yaratishga jalb qiladi, bu esa ularning ijtimoiy va hissiy ko'nikmalarini yanada rivojlantirishga hissa qo'shadi.

Shuningdek STEAM yondashuvi fanlararo integratsiyani ta'minlab, o'quvchilarda tizimli fikrlash, ijodiy yondashuv va muammolarni hal etish ko'nikmalarini shakllantiradi. Masalan, matematika va san'atni birlashtirib mini-loyiha yaratish, yoki ilmiy eksperimentlar orqali hissiy va ijtimoiy vaziyatlarni tahlil qilish mumkin. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ga to'xtaladigan bo'lsak ular interfaol metodlarning samaradorligini oshiradi va ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishda qo'llanilishi mumkin. Masalan: Multimedia darsliklar mavzularni vizual va interfaol tarzda tushuntirish imkonini beradi. Onlayn testlar va viktorinalar o'quvchilarning hissiy va ijtimoiy reaksiyalarini tahlil qilishga yordam beradi. Virtual simulyatsiyalar orqali turli ijtimoiy vaziyatlarni o'rganish va moslashuv ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin.

Shu o'rinda interfaol metodlarning afzalliklarini ham keltirib o'tish maqsadga muvofiq sanaladi. Ularga quydagilarni kiritish mumkin. O'quvchilarning dars jarayonida faolligini oshiradi. Ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar, jumladan empatiya, o'zini boshqarish va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Motivatsiyani kuchaytiradi va darsni qiziqarli qiladi. Mustaqil va ijodiy fikrlashni shakllantiradi. Ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning shaxs sifatida rivojlanishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, innovatsion metodlar yordamida boshlang'ich ta'limda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish o'quvchilarning faolligini oshirish, mustaqil va ijodiy fikrlashini shakllantirish hamda guruhda samarali hamkorlik qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari o'quvchilarning hissiy intellekti,

empatiya va o'zini boshqarish ko'nikmalarini mustahkamlashda samarali xizmat qiladi. Shu bilan birga, innovatsion metodlar dars jarayonini qiziqarli va motivatsion qiladi, o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni zamonaviy jamiyat talablariga mos shaxslar sifatida shakllantirishga yordam beradi. Natijada, boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlarni qo'llash ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishini ta'minlashda samarali mexanizm hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Azizxo'jayeva, N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2020.
2. To'raqulov, X. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
- Ziyayeva, D. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
3. Hasanboeva, O.U., Yo'ldoshev, J.G'. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: Ilm Ziyoyi, 2018.
4. Meliyeva, D. O. (2025). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MUSTAQIL ISHLASH KO'NIKMALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI. *Inter education & global study*, (2), 320-328.
5. Мелиева, Д. (2024). Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishning davlat miqyosidagi ahamiyati. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 1106-1108.
6. Polat, E.S. *Novye pedagogicheskie i informatsionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya*. – Moskva: Akademiya, 2016.
7. Prensky, M. *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*. – London: SAGE Publications, 2010.
8. Trilling, B., Fadel, Ch. *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. – San Francisco: Jossey-Bass, 2009.
9. Fullan, M. *The New Meaning of Educational Change*. – New York: Teachers College Press, 2015.